

Izašao sam iz tog starinskog i neudobnog stana na drugom spratu, iz Muzeja Korera, spustio se niz nacifranu stepenište, izbio na Pjacu San Marko, na kojoj se sve bilo promenilo. Sinula je usred zime kao što sine usred leta, činilo se da greje. Ispod kolonada osvetlile su se radnje u kojima se prodaje muransko staklo i filigranske kafanice i poslastičarnice u kojima sede ljudi i žene ukočeni kao likovi sa Karpačevih slika. Mnogo je još toga trebalo videti u Veneciji, između ostalog i one konje sa fasade Crkve Svetog Marka, od kojih je Dobrović načinio najbolju našu sliku, a koji su imali neobičnu sudbinu: poreklo im se ne zna, smatra se da su ih načinili Rimljani, ili Grci, ili neki još stariji narodi. Proveli su jedan ljudski vek na Trajanovom slavoluku u Rimu, zatim su preneseni na carigradski hipodrom odakle ih je pokupio duž Enriko Dandolo za vreme krstaške vojne i preneo ih u Arsenal u Veneciji, da bi tek kasnije bili pričvršćeni na Baziliku. Kad su želeli da rasrde Veneciju djenovežani su govorili da će njih vezati i zauzdati, Napoleonom ih je preneo na Trg Karusel. Odatle su ih Austrijanci vratili na njihovo mesto da bi pokazali svoju pravičnost i demonstrirali red na kojem njihova država počiva: mađa više nisu predstavljali snagu Venecije oni su, okrnjeni na mnogobrojnim putovanjima, postali simbol njenog trajanja u istoriji.

Ali je takođe trebalo ići dalje. Ne dalje na sever, jer sam Milano već bio posetio u studentskim danima kad smo u ruksaku na ledima nosili i pribor za spavanje i hranu za put, a i poneku salamu i flašu prepečenice koju smo usput prodavali, pa za te pare kupovali one basnoslovne restlove svih vrsta, nečuvane mantile sušakavce, prve šampone za pranje kose na kojima je pisalo abandonanteamente rinasciachiare (zar to talijanski jezik?, priveske za ključeve i svilenе šarene marame.

U Milanu sam jurio onu Polajuolovu lepoticu koja se nalazi u Muzeju Poldi-Pecoli, a naleteo sam u Breri na Tintoretta, na »Čudo Svetog Marka«, i sve sam drugo zapostavio. Naravno, satima sam obilazio Duomo, milansku katedralu sa četrdeset hiljada tornjića, pružila nam se prilika da uđemo i u podzemnu kriptu, riznicu, u koju se ulaz plaća, ispred nas je bila jedna grupa Švaba kojima je vodič kupovao kolektivnu ulaznicu, pa smo se i mi priključili. Međutim, dole je bio fratar koji je prvo objašnjavao: »I l corpo santo del Vescovo giace«, itd., a zatim je ispružio svoj ogromni dlan onako kako Sveti Jovan Krstitelj na Grinevaldovoj slici ispruža svoj ogromni prst kojim pokazuje na Hrista. Mi smo pokušali da se odbranim nerazumevanjem, rekli smo: »Non parlare Italiano«, ali on je samo još jače gurnuo napred onaj svoj ogromni dlan i rekao dostojanstveno: »Parlo tutte le lingue«. Time se još jednom potvrdilo moje uverenje da treba učiti strane jezike.

Nije se moralo, dakle, ići dalje na sever. Ali šta uopšte znači sever u ovoj zemlji čija je umetnička karta petnaest puta veća od geografske. Sasvim nedaleko od Venecije, i zapravo takođe na severu, nalazilo se mesto u kojem je umro Dante, ali koje je postalo moj dug i obaveza mnogo pre nego što sam saznao za to. Dug i obaveza iz onog vremena kad sam upravo bio stigao u Beograd na studije i kad mi je svaki dan izgledao kao Bogojavljenje: U »Jugoslovenskom dramskom« davao se »Višnjik«, u Galeriji Fresaka u Uroševoj ulici gostovali su Mozaici iz Ravene. Otišao sam na tu izložbu, video to čudo, i zakleo se da ću morati videti Ravenu.

Pa posle Ravene Asizi, tamo gde je on propovedao pticama, što nije ništa, ali su i ptice sletele njemu na glavu i na ramena, što je vrlo mnogo. Tako kako je on propovedao, tako ga je Djoto slikao, sa nevinnošću duše koja je samo za uštogljene glupake protivrečna ozbiljnosti duha. Jedan od najvećih revolucionara, pretrvatnika u istoriji slikarstva, bio je istovremeno jedan od najnevinijih, hoćemo li reći i najnaivnijih duhova koji su ikada slikali. Kad mu andeli lete, čine to sa neizmernim uživanjem, kao deca koja se kupaju u moru, neka se još samo batrgaju, a neka su već naučila prsno. Kao kad sanjaš da letiš, a oko tebe je neizмерно plavetnilo. I jedan od onih koji još stoji raširio je ruke tako kao da će upravo da poleti. Pa Sijena sa onim njenim Lorenčetima, sa njihovim čudesnim gradovima i pejzažima, i sa

onim famoznim Federigom de Montefeltre koji onako nakinduren ispred svih tih gradova i pejzaža jaše, ponosan i zadovoljan kao da je sve to njegovo. A da bi pokazao koliko je to što je njegovo, slikar nije slikao pejzaž onako kako se danas slika, sa određene tačke odakle se vidi određeni vidik, nego je lepo, onako kako to Kinezi rade, sve što je smatrao za važno i lepo u nabranjanju poredao. I ti koji si krenuo na veliki put, vidiš kako će taj Federigo na slici, na konju, putovati još dalje i više od tebe, i da će mu biti lepše nego tebi, i kao putnik, zavidiš mu.

Mislio sam da će se otac naljutiti kad sam, oprezno i bojažljivo, izrazio želju da od male svote novca koja mi je pripadala kupim glavu Botičelijeve Venere na reprodukciji na platnu koja se svojom hrapavošću tla nastojala približiti originalu i koja je u tom trenutku bila jedan mali turistički hit. Mislio sam da će reći: »Zar ti, koji imaš punu kuću originalnih umjetničkih djela (to se odnosilo na njegove slike, drugih orininala nismo imali) da bacaš pare na talijanske marifetluke. Znaš da sva građanska bagra drži reprodukcije Mona Lize po kući. Više volim one koji drže ikone, s njima znamo na čemu smo.«

Ništa od svega toga, oberučke je prihvatio moju ideju, pomogao mi u izboru a zatim i u pakovanju reprodukcije, nosili smo je zaštićenu među ostalim stvarima, kao najveće blago, a kad smo stigli kući odneo je svom najboljem majstoru da je urami. Možda je i on voleo isti tip ženske, ili isti tip slike. I otada nam je na zidu primaće sobe, na počasnom mestu, stajala ta lepotica kojoj glava ima oblik lopte za bejzbol, vrat joj je pravilan valjak i ramena su joj čista kupa, a ipak je geometrija poslednja stvar za koju bi čovek, u vezi s njom, pomislio.

Imali su taj neprocenjivi talenat, stran Francuzima i Nemcima, da ništa ne ističu, da ni na čemu ne insistiraju. Mazača čija je pojava u gotski ljupkom i razmekšanom firentinskom slikarstvu značila »grom iz vedra neba« najviše je voleo da priča priče, a Mentenja čiji »oblici postaju glatki, kao istesani, često namreškani, poseđajući uvek na metal, kristal ili kamen« dospeo je u udžbenike filmske režije zato što je Hrista skratio u frontalnom rakursu, a zapravo je hteo da jasno pokaže rupe od eksera na tabanima.

U »Istoriji slikarstva se takođe kaže da se njegove forme »kupaju u čudnoj svetlosti sivoplavog svetlosti, koja ponekad izgleda kao da dolazi sa morskog dna«, ali na fresci u Vojvodskoj palati u Mantovi njegov svet na slici izgleda tako kao da bi najradije poleteo u nebo, iza junaka sa psima i konjima koji su zaduženi da slici daju geometriju i dubinu nalazi se pejzaž koji najviše poseđa na onu Magritovu čarob-

nu atenu koja lebdi visoko u oblacima a na njoj je izgrađen čitav grad. Naime, tanak kameni most natkriljuje provaliju a na njega je naslonjena golema kupasta stena s vrhom nadole, dok su na ravnoj gornjoj površini nikli tornjevi, kastela, odbrambeni zidovi, valjda postoje i zaštitni kanali puni vode oko njih. To je zainteresovano za letenje, a ne za konstruisanje.

Pronalazak perspektive je bio epohalan događaj koji će izmeniti čovekov prostorni svet i kako je rekao Žak Le Gof, stvoriti modernu umetnost. Svaki pronalazak opija duh, zatim ga napumpava kao balon, dok se ne rasprsne. Ali na slikama Paola Učela koji je prvi primenio taj Bruneleskijev pronalazak u slikarstvu, reklo bi se da slikar jednostavno uživa u tome što jedne ljude može da načini malim a druge velikim i da, uz to, još neuporedivo više uživa u svojim kao i uvek potpuno šašavim bojama.

Ono što objedinjuje italijansko slikarstvo, ono što ga čini posebnim, nesumnjivo jest ta čežnja za sredenim svetom, napor na njegovom uređivanju, koji je tako često, tako mnogo i urodio plodom. Ničeg sličnog nema u slikarstvu Nizozemlja koje je upravo uživalo u bogatoj amorfnosti, raznovrsnosti sveta — kojoj jedan od aspekata može da bude i uredenost. Djoto još ne zna za perspektivu, ali, kaže Pol Gej, »strogost koja mu preostaje je strogost arhitekta, koji zna da je pravi ugao osnova najbolje ravnoteže i najjače čvrstose. Planina za Djota nije pozadina: jedina pozadina je nebo. Planina je za Djota masa stenja koje ima posebno svojstvo: debljinu, težinu, čvrstinu, trajnost, kao i pukotine koje su mu donekle geološka pomeranja«. Ali šta ćemo sa onom decomandelima što se kupaju u plavetnilu neba kao u moru?

Nesumnjiva je težnja, kod italijanskih slikara, da svet učine bar za nijansu, bar za trenutak, bar na izgled sredenijim nego što je bio, a sredeniji znači i bezbedniji, poslušniji prema razumu a to će reći prema čoveku. Italijani stvaraju red a žive u neredu, ta im kombinacija najviše odgovara: neka drugi narodi prave zakone od reda koji su oni stvorili. Ako postoji Mikelandelo vajar, kod koga površinski napon skulptura jedva može da izdrži unutrašnje komešanje duha, Mikelandelo koji se razbacivao oblicima kao što se Šekspir razbacivao rečima: genijalno, mora da postoji i Leonardo koji stvari šematizuje, ali ih takođe šematizuje genijalno. Ne govori Leonardo o sebi, ni o Mona Lizi, ni o bilo kojoj stvarnoj ženi, on govori o prirodnoj ženskoj bići, o osmehu ženskog lica, apstrakcija je dovedena do najvećeg stepena konkretizacije. Cilj mu je bio da definiše ljudsko biće i da ga prebaci na platno u desetina likova, uvek istih, nikad ponovljenih, genijalnih, ali ja više volim toplotu nastajuću nego hladnoću duše.

suviše kratak enterijer narcis agatić

U stvari, u početku se sve svodilo na ta jutra.

Na jutro koja su se posle neprimetno pretvarala u dane. Koji su mi izmicali, bežali od mene, ili kao da nisu ni postojali, ili ako su i postojali, onda nisu marili za mene ni koliko za ostale stvari u sobi: za peglu, ili televizor, ili vazu sa cvećem. A ja sam puno mislila na njih, pitajući se šta ne valja. S njima. S jutrima i danima. Ili sa mnom.

Mislila sam da sa mnom nešto nije u redu. Kao da sam bila u pravu. Vrtela sam se po kući kao luda. Neutešna. Sama. U mojim pokretima bilo je manje smisla nego u pokretima muve koja se bila zakačila za prozor. Bezvoljno bih dizala ruke i mahala po praznom vazduhu, ili bih se osvrtna, iako za to nije postojao nikakav razlog. Kao da nisam ni postojala: jedino što me je odavalo bilo je idiotsko primećivanje prolaznja pukog vremena. Primećivanje praznih jutara koja su se pretvarala u te gojne dane. I čekanje noći, besmisleno, jer nije postojala nada da će se nešto desiti, jer nije postojala predstava o tome šta bi se moglo desiti.

Svoju sobu nazivala sam kutijom, nalazila sam nešto malo od zadovoljstva u tome da za-

mišljam da se nalazim u kutiji, okružena predmetima koji ne samo da mi nisu trebali, nego su bili samo senke nečega što je trebalo da bude tu. Tu: u ovom čošku sobe; ili tamo: ispod kreveta. Stvari sam prezirala, nisam mogla da ih podnesem. Nisam ih dodirivala, prisiljavala sam sebe da mi ne trebaju. Bilo mi je nepodnošljivo da sedim u fotelji, trpeći njenu mekoću i koja se ulagivala mom telu, s rukama na naslonima, čija je drvena površina divljala pod mojim dlanovima; izgledalo mi je kao da se razdvajam od same sebe u tako komotnom položaju (nekoliko puta sam u paničnom strahu pomislila da ću, ako i dalje budem sedela u fotelji, postati ona sama, da ću se jednostavno pretvoriti u nju, ili da će me ona sasvim progutati) — zato sam bežala na pod i valjala se po njemu, ali i pod je na neki način bio stvar, tako da je postojala opasnost da se izgubim u crvenocrnim šarama tepiha, ili da propadnem kroz parket i srušim se na sto u treperavoj kod ljudi koji su živeli ispod nas, za vreme njihovog svečanog ručka, upravo dok majka bude sipala supu svom najstarijem sinu.

Bila sam u ratu sa stvarima.

Ljudi me se nisu ticali: tako sam mislila, jer su svako jutro i svaki dan bili sasvim prazni i tako teško pogrešni, a i ako sam nekada i bila spremna da nekog čoveka prihvatim kao takvog, vrlo brzo sam primećivala da je i on jednako mrtav i opasan kao i stvari oko mene, kao i ja sama. Sve je bilo takvo da sam jedva imala snage da ga nazovem praznim. Jer, prazno je, ipak, obećavalo nešto, ono je pripadalo jednom trenutku, jednom bljesku vremena, a već sledeći takav trenutak mogao je i da ne bude takav. Ali, šta umesto toga. To nisam znala. Nisam umela da zamislim život koji bi bio drugačiji od ovog. Bila sam duboko uronjena u svoju vlastitu nepokretnost. Tako sam nekako mislila o tome negde na dnu svog bića, ili je možda ta misao bila izvan mene, a ja sam je prepoznala s vremena na vreme, kao poznanika u prolazu. Ništa osim toga nije postojalo. Ništa osim jutara, praznih, pogrešnih. Ništa osim dana koji su bezglavo jurili prema sumraku. Svaki od njih. Bez boje. Bez mirisa. A i ja sama bila samo tako malo spremna da otkrivam neke boje i mirise koji bi trebali biti spasonosni. Bilo je tako: bez icedga i prazno. I nikada mi nije uspeo da pobegnem od reči, stalno sam bežala od njih, jer sam se bojala njihovog prevarantskog delovanja, jer sam znala da su još opasnije od stvari i ljudi.

**

Ništa osim jutara. Posle sam saznala zašto sam mislila da su tako važna. Ako se sada osvrnem i pogledam iza sebe, videću da su sva jutra bila stopljena u jedno i da je sve uvek bilo isto: buđenje, otvaranje očiju, utvrđivanje dana o kojem se radi, ustajanje, oblačenje, umivanje (sve same idiotske radnje), zatim pogled kroz prozor: park, ulica, kuće, automobili, i ljudi, ljudi koji su se savršeno uklapali u taj metalno-prirodni splet ipak mrtvih stvari.

Jednom sam, prilazeći prozoru, imala neverovatno jak predosećaj da ću na drvetu ugledati obešenog čoveka, doktora, koji je poznao oca i često je dolazio u našu kuću. To mi je izgledalo tako izvesno, taj prizor obešenog čoveka, čije je lice trebalo da ima nekakvu tamnoljubičastu boju, kao i trava, za koju sam znala da ću je ugledati. Ostale stvari koje su sledile bile su mi predobro poznate: neko bi mogao kazati da su to bili sakralni obredi ponavljanja, ali ja ću radije kazati da su to bile grupe i besmislene radnje i pokreti, otupljeni i bez ikakvog impulsa, koji su mogli nešto da znače još samo pod okriljem navike. Jednostavno: nije postojala nikakva razlika između ponedeljka i srede, ili između utorka i petka, osim što je nedelja bila još žešće prazna, čineći me još više tupljom i očajnijom. Jedine stvari koje bih mogla da izdvojim, zato što ih se sećam (a koje su isto tako beznačajne kao i sve ostalo) jesu događaji slični sceni sa obešenim doktorom (čak se sećam da sam tog dana jela piletinu sa sosom od pečuraka, a na kraju sam popila čašu piva i podrignula). I još, sećam se da sam te večeri gledala film s Marlonom Brandom.

Ipak, od svih tih praznih dana koji su se tvrdoglavo nizali jedan za drugim i koji nisu dozvoljavali da ičim budu narušeni, ja jako dobro pamtim dva dana koji su poremetili moje žalosno životarenje, isto kao što bi neki novi organi na čovečjem telu poremetili sav dotadašnji raspored stvari. Prvi od tih dana volim da nazivam proročanskim, jer mi je, na mutan i nejasan način, najavio ono što će doći kasnije, odnosno, najavio mi je upravo taj drugi dan, koji nazivam sudbonosnim danom, u smislu da bi trebalo biti jako važan, mada sve manje i manje mislim kako je to što se desilo u bilo kom smislu važno. Ponekad sam volela da te dane zamišljam i uspoređujem sa danom rođenja i danom smrti, u smislu te njihove važnosti, ali sada uopšte ne verujem da išta što se dešava može da bude važno.

Prvog od tih dana, proročanskog, za vreme doručka namerno sam jako povukla viljušku duž svoje leve nadlaktice: ponovila sam to nekoliko puta i krv se u tankim mlazevima počela spuštati niz moju ruku, sve do šake. Ja sam mirno posmatrala svoju ruku i nisam ni trepnula. Nikada nisam bila tako mirna i tako spokojna, niti ću ikada biti. Samo sam sedela, savršeno nepokretna, i posmatrala to zagonetno crvenjenje. Bolelo me je. Bilo je to nešto, ne neobično, nego nešto što je izgledalo skoro nuž-

no, u svakom slučaju potrebno; stvar normalna kao menstruacija ili bilo koja druga fiziološka radnja.

Ipak sam se jako začudila.

Čudo se sastojalo u tome što sam se čudila stvari koja je bila čudna, a za koju sam mislila da ne bi trebalo biti čudna. Nešto će se desiti, prošaputala sam i otišla u kupatilo da operem ruku.

Nekoliko dana kasnije, tog sudbonosnog jutra, došao je. Nikada pre ga nisam videla. Ali, svidelo mi se. Bio je tu. Soba više nije bila kutija, nego soba. Miris, božanstveno mirisno jutro. Sve boje igrale su mi pred očima. I bili smo sami. On i ja. Pre nego što je došao umila sam lice i očešljala kosu. Toga se sećam. Smešno: kao da sam znala da će doći. Posle sam se okupala — voda je bila mirisna i topla. Prugasti plavobeli peškir kojim sam se obrisala bio je mekan. Bilo je tako lepo bezbedno se koristiti stvarima. Bez straha da će se okrenuti od mene. Bilo je tako lepo govoriti — bez straha da će se reći odbiti od zidova i udariti me u glavu.

Stajala sam ispred njega i bila sam čista i to sam dobro znala. Po prvi put sam počela da osećam svoje telo kao nešto živo: moji pokreti su postali primećeni, počeli su da imaju smisla, radovala sam se što podižem ruku da bih sklonila kosu s očiju, ili što mi se usled disanja nadimaju grudi. (Telo mi je onih bezmirisnih praznih jutara bilo čisto, ali ja ga uopšte nisam osećala kao takvo, nisam mislila da je ono čisto, ili prljavo, ništa nisam mislila o njemu, niti mi je ono trebalo — stajalo je po strani, i ja sam ga prala kao što bih prala i svaku drugu stvar, neku svoju haljinu, ili džemper).

Jutro je postalo nepodnošljivo mirisno pred njim.

Pomislila sam: zar ja nisam znala da on postoji. I šta će biti sada. Hoće li jutra postati mučna. I hoće li mi stvari postati potrebne. Hoće li biti tako da neću moći bez njih. Pored njega, mislila sam, jutra bi mogla postati mučna. I tesna i zlobna i druga i zagušljiva. Ovako su bila prazna, ali ne i mučna. Mučna jutra nisu prazna, ona su više nego puna. Prenatrpana.

Ali, ovo jutro nije bilo takvo. On je govorio tiho i polako, kao sveštenik. Ja sam pušila, promatrajući ga obavijenog u plavičasti dim koji je izlazio iz njegovih usta. To nikako nije moglo biti mučno jutro. Daleko od toga.

Zavukla sam se u postelju. Virili su mi samo obrazi i deo vrata sa žilama koje su se tresle od krvi koja mi je nadirala u glavu. Ruke sam sakrila. Osetila sam da su mi obrazi crveni i da mi se oči sjaje.

— Lepo mi je u krevetu — rekla sam.

On je klimnuo glavom.

— Da — rekao je — lepi ste, ti i tvoj krevet.

Onda je ustao, prišao mi, a zatim se ponovo vratio i seo u fotelju. Za trenutak sam se uplašila da će mu glava otpasti: toliko ju je zabacio

unazad. Gledala sam ga dugo, a onda sam sklopila oči.

— Dodi u moj krevet — kazala sam.

Nije se ni pomerio. Samo je čutao, a meni je izgledalo kao da se mrvim pod njegovim pogledom. Zatim je došao i uvukao se u moju postelju. Telo su nam se dodirnula i ja sam prestala da dišem. Miris, njegov miris je bio ono što mi je trebalo. Nikad pre ga nisam osetila, niti sam znala da postoji, ali tražila sam ga jako, tražila sam ga godinama. Sada me je taj miris usrećivao. Kao miris mora, u talasima, dolazio je do mojih nosnica, i odatle se spuštao, kao prvi sneg, na moju začudenu i oživjelu dušu. Umrla bih da je otišao. Ali, nisam mu to rekla.

— Volim te, — rekao je — ali ne mogu te sada uzeti.

Usta su mi gorela i nisam mogla da progovorim ni reči. Sunce se lenjo probilo kroz spuštenu zavesu i palo na našu postelju. Ličili smo na izdajnike. On me je ponovo poljubio.

— Golicaju me tvoje dlačice — rekao je.

— Volim tvoj miris — dodao je.

Reči su izlazile iz njega kao što sveža voda izlazi iz zardale i neugledne slavine. Htela sam da umrem. Med mi se slivao niz noge. Baš tako, bio je to pravi med. Tekao je u potocima. Čaršav ispod mene bio je mokar. Izgledalo mi je kao da ne postojim. Odvajala sam se od sebe baš kao što se i duša odvaja od umrlog tela. Ono što me je činilo stvarnom bio je strah. Ali, znala sam šta mi treba. Možda on ne razume, pomislila sam. Ipak, čula sam svoj glas. I našla svoju ruku na njegovom telu. Drhtala sam.

— Budi u meni — šapnula sam.

— Ne pomeraj se — rekao je još tišim glasom.

Jutro više ne mirišu. Da: opet jutro. Već sam rekla da je sve počelo s njima. Jutro: ležim u krevetu i uspoređujem prošla jutra s ovim sadašnjim. Razmišljam o jutrima drugih ljudi. Uvek uspoređujem, i to je jedini način na koji kontaktiram s ostalim svetom. Tako kontaktiram čak i sa samom sobom: kada stojim pred ogledalom, ovlaš dodirujući svoje telo, pitaš se ko sam ja, ako je osoba u ogledalu ja. Koja je od nas dve senka. Koja je bolja. Koja stvarno postoji.

On je tu, pored mene, ali ja neprestano sanjam. Tužna sam, iako ga volim. Tužna sam, jer mi ništa ne treba. Ne postoji stvar za kojom žudim. Jedva da se i sećam da sam jednom očekivala da ću videti obešenog čoveka na drvetu ispod prozora. Kada se takvih stvari setim, samo se nasmejem i mahnem rukom. Budalo, kažem sebi. Ipak, ponekad mislim na stvari za koje nikada neću saznati. Neću ih nikada videti. Jer, umreću za njega, to znam. I on zna.

Kaže da ga to čini srećnim.

priča u okvirima savršeno bele sobe nebojša cvetković

Ogrnut u plavi bade-mantil; danima se budim pokušavajući da pronadem trag na zavejanom licu. Ali, ispod brijača i mirišljave sapunice nema ničega osim jedne stare pesme. Mrzim je. Pijem njeno ime kao čašu penušavog vina, vraćajući se u košmarne snove u kojima niske crvene klupe sapliču sva lica osim tvog. Mrzim te.

Budim se iz polusvesnog bunila i sve što vidim je nelogično polje kupusa, do koga vodi hodnik sa žutim podom... prozor. Napolju je mraz, pretpostavljam, u groznici sve je usijano i sve gori. Sećem zavejano lice — i ono ostaje isto, kontrolisana paranoja; prvo hladne, zatim vrele ruke progone sva tela osim tvog — mrzim te. Pijem te kao veče na steni uz šum talasa i bljesak svetionika. Nikada u stanju da se napijem, nikada sit otrova. Mrzim sve brojeve, sve citate iz knjiga. Mrzim. Mrzim. Mrzim! Mrzim...

Budim se iz neprosjavanih snova tražeći odgovor ispod zavejanog lica ali, u brazdi brijača i mirišljave sapunice nema ništa osim tebe. Ljubim te krvavim usnama, milujem ispućalim rukama, šapućem natečenim grlom — da odeš u dom različitosti i greške. Sapličes lepše oči od svojih sipaš se u čašu koju greškom pijem. Pojaviš se, a ne znaš, vratiš me nazad, a ne odbaciš se napred. Protiv svih zakona prirode, protiv svega što pokušavam da živim.

Budim se danima gledajući zavejano lice. Pesma u kojoj pričam i smejem se — niske crvene klupe sapliču sve osim tebe. I lanac grudvi u grudima, pijem mržnju da ih rastopim i otkrijem svoje lice. Poklanjam ti sprave za mučenje i inkvizitorske čizme — i dalje trčiš. Mrzim polivače ulica, tramvaje, mrzim te.

Pijem ti utrobu da se otrujem i zaboravim. Da pronadem zavejano lice.